

ZA PROFESOREM ČEPELÁKEM³

J i n d ř i c h V a c e k

Dne 27. září 1982 zemřel bývalý řádný profesor čs. vlastivědy na Pedagogické fakultě v Plzni a významný západočeský historik PhDr. Václav Čepelák.

Narodil se 24. září 1899 v Hořovicích. Studoval na gymnáziu v Příbrami. V r. 1917 přerušil studia, protože nastoupil na italskou frontu. Maturoval po válce v r. 1919. Po maturitě vstoupil na filozofickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze, kde studoval historii a geografii. Během studia získal jako historik důkladnou průpravu u významných představitelů naší poválečné historické vědy. Po ukončení vysokoškolských studií byl středoškolským profesorem v Brně, Opavě a v Plzni. Od r. 1949 působil na plzeňské pobočce pražské pedagogické fakulty, později na Vyšší pedagogické škole, pak Pedagogickém institutu v Plzni a konečně na samostatné pedagogické fakultě, nejdříve jako pověřený přednáškami, potom odborný asistent a od r. 1953 jako docent československých dějin. V roce 1965 byl jmenován řádným profesorem československé vlastivědy. Krátce po příchodu na fakultu v r. 1949 se stal zakladatelem katedry historie. V letech 1955 až 1959 pracoval ve funkci proděkana pro věci studijní a vědeckou práci, v letech 1959 až 1960 byl zástupcem ředitele Pedagogického institutu v Plzni.

Za dobu působení na vysoké škole vychoval velký počet učitelů dějepisu. Po druhé světové válce se podílel na přestavbě výuky dějepisu na středních a vysokých školách. Pracoval v komisích pro přípravu učebních plánů a osnov, byl spoluautorem a recenzentem vysokoškolských učebnic.

³ VACEK, J.: *Za profesorem Čepelákem*. In: *Společenské vědy ve škole*, 39, 1982/83, č. 5, s. 138 – 139.

Vedle činnosti pedagogické se profesor Čepelák už od mládí věnoval vědecké práci. Vyšel ze školy Gollových žáků a postupně se propracoval k marxistickému pojetí historie a k marxistické metodologii.

Vědecká erudice a široký rozhled historika ovlivnily i tematickou různorodost jeho vědecké práce. Bibliografie jeho prací ukazuje na její zaměření. Orientoval ji převážně na problematiku nevolnických bouří, dějiny železářství, historii roku 1848, na ekonomické, politické a kulturní otázky 19. století a na náboženskou problematiku doby předbělohorské a pobělohorské. Tyto otázky řešil v kraji svého rodiště i na pozdějších působištích ve Slezsku a západních Čechách. Svou koncepcí však většina těchto prací daleko přesahovala ryze regionální charakter, ale byla i hodnotným příspěvkem k obohacení celonárodních dějin. Několik jeho prací má vlastivědně didaktický charakter. Početné jsou jeho populárně vědecké články s aktuální problematikou.

Profesor Čepelák byl též zkušeným redaktorem. Již jako vysokoškolský student pracoval v redakci Osvětového sborníku Podbrdsko, v době působení v Opavě redigoval v letech 1930 až 1935 Věstník Matice opavské, přispěl k jeho vyšší kvalitativní úrovni po krizi, již prodělal ve dvacátých letech. V téže době redigoval Památník Divadelní jednoty v Opavě, Památník Matice opavské. V době působení v Plzni na fakultě byl redaktorem Sborníku PF – řady dějepis, redigoval druhý díl dějin Plzně a další publikace

Svou pedagogickou a vědeckou činnost spojoval vždy s veřejnou a kulturní prací. Již na gymnáziu byl členem české pokrokové strany, za studií na filozofické fakultě pak členem realistického klubu, v době studií pracoval ve svém rodišti v akademickém spolku Valdek. Široké pole působnosti se mu otevřelo po příchodu do Opavy, kde se rychle vžil do sociálních a národnostních poměrů poválečné Opavy a Slezska a s mladistvým elánem se věnoval kulturní práci. Jako místopředseda osvětového sboru organizoval univerzitní extenze. V Divadelní jednotě byl členem divadelní rady a členem zájezdového výboru. V těchto funkcích ovlivňoval repertoár ochotnických představení a zájezdových

scén – Národního divadla moravsko-ostravského a Národního divadla olomouckého. Léta jeho působení v Divadelní jednotě svědčí o vzestupné tendenci českého divadla v Opavě po stránce kvalitativní i kvantitativní. Kromě toho pracoval jako dramaturg, psal do Opavského meziaktí rozbory divadelních her, charakteristiky autorů a divadelní kritiky. Pracoval v Matici opavské a byl členem opavské pobočky Národní rady československé.

Kulturní a veřejné práce se účastnil profesor Čepelák i po příchodu do Plzně. Brzy se stává známou osobností v plzeňském kulturním životě. Pracuje v Plzeňském osvětovém svazu, přednáší pro veřejnost. Značné zásluhy si získal po druhé světové válce, kdy pomáhal zachraňovat v pohraničí muzea, archívy a kulturní památky. Stejně úsilí věnoval i budování českého kulturního života v nově osídlovaném pohraničí. Předával zkušenosti novým kronikářům. Stál u zrodu Socialistické akademie v Plzni, byl předsedou iniciativního výboru pro založení krajské pobočky Čs. společnosti historické, členem krajské kulturní komise ZKNV v Plzni, předsedou krajského aktivu pro péči o památky, muzea a ochranu přírody. Pracoval i v řadě dalších funkcí, které byly převážně spjaty s jeho činností vysokoškolského učitele. Od svých studií spravoval též dlouhá léta nezištně muzeum v rodných Hořovicích.

Úmrtím profesora Čepeláka ztrácí historická obec dlouholetého a zasloužilého pracovníka.